

OD REDAKTORA WYDAWNICTWA I SERII
„VIA ARCHAEOLOGICA LODZIENSIS”

Po publikacji w dwóch ostatnich tomach wyników badań z kujawskiego odcinka trasy autostrady A-1, w kolejnym już tomie VIII następuje powrót na teren województwa łódzkiego, gdzie Fundacja Badań Archeologicznych Imienia Profesora Konrada Jażdżewskiego wraz z Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi najdłużej były zaangażowane w ratownictwo dziedzictwa archeologicznego przy budowie autostrad. Położone w obrębie tej samej trasy autostrady wielokulturowe i wielookresowe stanowisko 14–15 w Witowie, w gminie Piątek, należy niewątpliwie do czołowych punktów badawczych, które znacząco przyczyniły się do postępu kluczowych zagadnień w polskiej archeologii. W przypadku opracowania stanowiska w Witowie, o takiej klasyfikacji naukowej decyduje wysoka ranga osadnictwa ze starszego i młodszego okresu przedrzymskiego, albowiem pozostałe tu stwierdzone poziomy chronologiczno-kulturowe, zarówno z wcześniejszych epok kamienia i brązu, jak i późniejsze w dobie średniowiecza i nowożytności, przedstawiają się o wiele skromniej. Warto jednak przy tym zauważyć, że wśród pojedynczych przedmiotów krzemiennych omawianych przez dr. Piotra Papiernika nie brakło wyrobów wprost nawiązujących do bogatych i wybitnych zespołów schyłkowopaleolitycznych z wcześniejszych badań Marii i Waldemara Chmielewskich w rejonie „Silnego Błota” w Witowie. Na szczególną uwagę niewątpliwie zasługują wyniki badań rozległej osady kultur jastorfskiej i przeworskiej, która szczęśliwie znalazła się w doświadczonych rękach kierującej wykopaliskami dr. Lubomiry Tyszler, mającej tutaj dodatkowe wsparcie dr. Elżbiety Dziubek i dr. Anny Nierychlewskiej oraz grupy studentów archeologii z Polski i Francji. W odsłoniętym i przebadanym na przestrzeni blisko 160 arów wykopie na trasie autostrady natrafiono na niezwykle ważną część zaplecza gospodarczego z licznymi doskonale zachowanymi piecami wapienniczymi, studniami zabezpieczonymi cembrowiną, a zwłaszcza moczydłami z konstrukcjami plecionkowymi. Obecność tak ważnych obiektów wymagała przede wszystkim pomocy ze strony paleobotaników z Instytutu Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, omawiającego w zasadniczym aneksie wyniki analiz archeobotanicznych. Ponadto, nie mniej istotne znaczenie dla problematyki tej osady mają szczegółowe rozważania nad chronologią i przynależnością kulturową materiałów ruchomych, w tym szczególnie ceramiki. Dr. L. Tyszler porusza w nich węzłowe problemy dopiero co toczącej się dyskusji nad obecnością kultury jastorfskiej i dalszego rozwoju osady w Witowie w okresie wczesnej kultury przeworskiej, wskazując na ich bezpośrednie następstwo i związek genetyczny poparty licznymi datami radiowęglowymi. Podobnej pochwały wymagają opracowane przez dr. Annę Nierychlewską najmłodsze materiały średniowieczne i nowożytny. Autorka, wzorem poprzednich publikacji stanowisk w Pęcławicach koło Piątku czy Ludwinowie na Kujawach, dokonała konfrontacji źródeł archeologicznych z przekazami w źródłach pisanych, śledząc na tej podstawie stan własnościowy Witowa w rękach różnych rodzin rycerskich i szlacheckich od połowy XIII do końca XIX wieku. Zachęcając zatem do uważnej lektury kolejnego tomu, z całym przekonaniem należy stwierdzić, że zespołowy wysiłek wszystkich Autorów wnosi wiele nowych, cennych ustaleń do dotychczasowego stanu badań nad osadnictwem pradziejowym oraz średniowiecznym i nowożytnym w strefie dorzecza górnej Bzury.

Prof. zw. dr hab. Ryszard Grygiel
Redaktor Wydawnictw
Fundacji Badań Archeologicznych
Imienia Profesora Konrada Jażdżewskiego

